

TISZ ZAVIDÉK

VEGYES TARTALMU HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre . . . 4 frt. ²⁴ Negyed évre . . . 1 fr.
Fél évre . . . 2 frt. ¹² Egyes szám ára 8 kr.
Megjelen minden vasárnap reggel.
Hirdetéseket úgy a kiadóhivatal, mint a Reiter-
ügynökség Budapesten jutányosan vesz fel.

A kiadásért felelős a szerkesztő:

HEGYI ANTAL.

SZERKESZTŐSEG:

Csongrád, Templomtér 91. szám, hová a lap szellem
részét illető minden közlemény intézendő.

KIADÓHIVATAL:

Csongrád, Magtár-utca 41. szám, hová az előfizeté-
sek, hirdetések, közlemények intézendők.

Hajsza egy lelkész ellen.

Nem nevezhetjük másnak azt az akeziót, melyet a Pallavicini uradalom főbb tisztjei nt. Kovács Kálmán szent Ferenczrendü áldozár és algyői káplán ellen azon czélból indítottak, hogy őt ellenzéki érzelmei miatt Vácz kegyelmes püspökével Algyőről eltéssék.

A száraz tényállás röviden abban áll, hogy a Pallavicini uradalom tisztjei régi hagyomány szerint hadi lábón állanak az uradalom községeivel és így természetesen Algyővel is, azon oknál fogva, hogy az uradalom a maga érdekeit minden irányban a községek rovására törekszik érvényesíteni.

A pákulicz uralom alatt ez könnyen is ment, a mennyiben a falusi jegyzőtől kezdve az alispánig a vármegyének minden alkalmazottja az uradalomnak parirozott. És így mi természetesebb, minthogy az uradalom tisztjei, valahányszor kenyértörésre került a dolog, akaratjuknak a néppel szemben mindenkor érvényt szereztek.

Szinte megkivánták már, hogy az uradalom községeiben a pap, kántor és tanító, mind mind az ő

érdekeiknek és magas akaratjuknak legyenek engedelmes eszközei és uszályhordozói. Mi azonban a legkényesebb szerepre kényszeríti az illető lelkészeket, kántorokat és tanítókat; mert ha az uradalom pártjára állanak, a népet haragítják magukra; ha pedig a néppel tartanak, mint a hogy kellene is tartaniok, az uradalom magas bosszúját hívják ki maguk ellen.

Igy történt az nt. Kovács Kálmán algyői segédlelkész urral is, ki mintegy hat év óta példás buzgalommal tölti be a nép teljes meglegedésére ezen állását.

A tápéi híres választások alkalmával a Pallavicini uradalom a sokszoros szolgálatok fejében, Sima Ferencz ellen a megye javára működött s ugyan azt kívánta egyuttal az uradalomban levő, tiszték, lelkészek, kántorok és tanítóktól is.

A legtöbbben ezek közül meg is hajoltak az uradalom akaratára előtt. Kovács Kálmán azonban megfontolta a maga helyzetét. Sem neki, sem népének nem volt eddig hasznára az uradalom; mert nem csak hogy minden előnyből kizárja őket, hanem az 1879-iki nagy árviz után Stammer Sándor akkori alispán

közreműködése mellett még Algyő községét is el akarta törölni a föld színéről.

Algyő népének ellenállása miatt ugyan nem sikerült a terv, de azóta megszűntette ezen községnek plebániáját. Anyakönyveit Sándorfalvára hurczoltatta el. A romba dőlő lelkész-lakot föl nem építtette, sőt még a templom helyre állítását is megtagadta.

Ily körülmények közt mit tehetett a szegény algyői segédlelkész, minthogy a nép mellé állott s tehetsége szerint a Sima Ferencz választása körül annak akaratját törekedett érvényre juttatni.

Ezen szereplése azonban megbocsáthatatlan bűn lett az uradalmi tiszték szemében s miután hiába kecsgették nyolcz hold föld ingyenes használatával, hogy a maguk részére megnyerjék, a legképtelenebb vádakot kovácsolták ellene és nagy erőlködés után, mint halljuk alá is iratták a vádlevelet, tíz napi házalás után, két zsidóval, három bakterrat és néhány részint bor között, részin presszióval megnyert emberrel, összesen husz aláíróval, melyben a a püspöktől nevezett segédlelkész urnak elmozdittatását kéri.

T Á R C Z A.

A picsói pör és a homoki legelő csere.

— Algyő történetéből. —

(A »Tiszavidék« eredeti tárczája.)

Miután e század elején az Erdődi Krisztofor-féle algyői s 1801-ben a nagy részt elzálogosított mindszei uradalom is, a nekünk dicső emlékü özvegy örgrófné Zichy Leopoldina kezeibe került és az ezt mint Pallavicini Károly János hátrahagyott özvegye, a Pallavicini család számára 1804-ben hitbizományyá emelte*), ennek az összesített birtoknak rendezése szükségessé vált.

Mivel pedig a birtok mennyiségét pontosan előtűntető telekkönyvvezetés még akkortájt ismeretlen valami volt, ugyanazért csak határ járások eszközésével történt meg a határmérés ez időben.

Kimentek a környékbeli meghívott tanuk a határra és a hol ezek hit alatt állították lenni a határt, ott volt a határ.

*) Lásd a mindszei uradalom vétel- és hitbizományi állapotának 804—6485. sz. jóváhagyási latin okmányát.

Természetes, hogy az ilyesmi ritkán mult el pörpatvar nélkül, mert már ekkor is emberek élvén a földön, ezek az enyemtiel közötti különbséget már ekkor is tudták.

Nem csoda tehát, ha ebből kifolyólag a vér őseinkben is felforrt akkor, a midőn a határ kiigazításáról tévesen volt szó, mert hiszen ők is emberek levén, védtek jogukat. És épen ez hozta létre a picsói pört.

Az 1804. évi június 14-én eszközölt határjárás szülte ezt meg, a mikor ugyanis nyíltan kijelentette a helyszínen Algyő, hogy az ő Szomolya felőli határvonala a Picsó foknál kezdődik és tiltakozását fejezte ki az ellen, hogy ez más pontból kezdődőleg állapitassék meg.

Azonban hogy pusztá tiltakozása mint bizonyíték, nem sokba vétetett, az onnan kitűnik, mert decz. 29-én már Földeákon, H.-M.-Vásárhelyen, majd pedig Tápén látjuk járnai Algyő bíráját és esküdtjeit, a határpörre nézve hiteles tanukat keresni.*)

És jóllehet ez a fáradozás nem is volt hiába való; mert állításai beigazolhatására

*) Lásd Liberpercept. Possessinis Algyő de anno 1804. Sub. A 100 lap.

tanukat csakugyan is leltek a bírák, de még sem követte azt a jogosan várt siker, a mennyiben az 1805. év tavaszán megejtett vizsgálat alkalmával, kihallgattattak bár és a helyszínen meg is hitelesítették e beidézett tanuk, de mert akkora árviz borította már ekkor a környéket, hogy minden víz alatt volt, sőt a legfőbb ponthoz, az eskütétel helye, a Picsó-fokához meg épen hajóval ment ki a bizottság; azért a határvonal ez uttal nem volt kimutatható.**)

Huzódott tehát ez az ügy tovább és noha Algyő minden követ is megmozdított jogai beigazolására; mert még ugyanezen évi ápril 12-én mérnökkef mérette fel határait, 27-én hat tanuval és az akkori időben még rengeteg hatalmu szolgabíróval is megjáratta határvonalait, június 15-én pedig határdombjait építtette ki,**) ügye még sem jöhetett rendbe; mert a következő év július 28-án már uradalmi mérnök mérte fel a kaszálókat***) s az 1807. év ápril 17-én a megyei urak csak azért jöttek Algyőre, hogy

*) Lásd Tanukihallgatási jegyzőkönyv. Sub. nrz4.

**) Liber. percept. pass. Algyő 102. lap.

**) U. ott. 117. lap.

Az ekként elkészült panaszlevél több hónapig hevert nevezett segédlelkész ur főnökének, a nálunk is jól ismert Sipos Imre plebános kezében Sándorfalván, honnét azonban Basa Kálmán uradalmi inspektor befolyása folytán Pallavicini örgrófhöz, innét Schuster Konstantin väzi püspökhöz került.

A fondorlat tervezői azon hitben voltak, hogy ily uton Kovács Kálmánt minden kihallgatás nélkül továbbittatják Algyőről. Azonban csalatkoztak; mert Schuster Konstantin, igen helyesen, vizsgálatot rendelt el a panaszok tárgyában s annak foganatosításával Szilber Gyula kerületi esperest és tápéi plebánost bizta meg.

Abban a meggyőződésben vagyunk, hogy igazságos és pártatlan kezekbe került a vizsgálat és Szilber Gyula, ki maga is jól ismeri a Pallavicini nagy uradalom községeknek szomorú viszonyait s azokat a rugókat, melyek ezen viszonyok megteremtésében szerepelnek, semmiféle emberi tekintetek által nem engedi magát az igazság útjáról letéríteni és módot fog nyújtani úgy az algyői nép, lelkésze iránt táplált, közérzetének megnyilatkozására, mint a vádolt lelkésznek az önvédelemre.

Mi figyelemmel kísérjük ezen ügy további fejleményeit. mert abban a vármegyei ellenzék ellen intézett támadást látjuk és azon reményt tápláljuk, hogy a helyesen megejtett vizsgálat és arra alapítandó püspöki ítélet Kovács Kálmán urnak fog igazat szolgáltatni. Ellenkezőleg tudják meg a fondorlatok tervezői, hogy magukkal szemben találják az egész csongrádmegyei ellenzékét és ez elég

itt meghitelesítsék az urbériális földeket*) és csak miután már mindez megtörtént, akkor váltotta fel egy kis nyugalom az eddigi villongást.

Azonban az 1812. év végén illetve az ezt követő év elején újból elő tört ez és pedig most már hatalmasabb erővel, mint eddig.

De épen ez volt szerencsége Algyőnek, a mennyiben ez hozta meg neki a várva várt sikert, mert az 1813. év elején esküzt tanu kihallgatási eljárás már annyira neki kedvezett, hogy ez teljesen az ő javára döntötte el a pört.

Az erről tárgyaló uriszék különben a fentnevezett évnek márczius 24. napján Algyőn gyült össze.

Megjelent ezen nem csak a járási szolgabíró, de a megyei ügyész képviselőtében a vármegyei alszolgabíró és egy megyei esküdt is. — Kihallgattak ekkor nem csak az ujonnan előállított tanuk, de az 1805. évi tanuknak még életben levő tagjai is és pedig ezek, szám szerint már csak ketten, u. m. Pokorayik István és Süli Mihály szegedi

*) Liber percepti poss Algyő Sub. A 126. lap.

erős lesz arra, hogy az uradalomnak ott adja vissza a kölesönt, hol legjobban fáj és legérzékenyebben sebezhető.

A közigazgatási bizottság üléséből.

(Folyt. és vége.)

A pénzügyigazgató referációjában Hegyi Antal IV. osztályu adója adott hosszabb vitára okot, ki a miatt élt felszólalással, hogy míg a múlt évben csak 25 frt IV. osztályu adó volt rá kivette, ugyanezen adó a jelen évben már 55 frtra emeltetett. A pénzügyigazgató már a múlt hóban tartott bizottsági ülésben akart ezen ügyről referálni, azonban Hegyi Antal felszólalása folytán megigértte, hogy előbb vizsgálatot tart ezen ügyben a hely színén. A vizsgálat alatt kihallgatta első sorban ifju P i r o s k a I s t v á n községi aljegyzőt, ki azt vallotta, hogy ő két év előtt Bajcsy Gábor csongrádi káplántól hallotta, hogy n a g y o n s o k Hegyi Antal plebánosnak stóláris jövedelme, azért irt be terhére e czímen 1700 frt évi jövedelmet. Aztán pedig hivatkozott temetések alkalmából a plebános által kiállított egy pár nyugtára, melyekből szinte azt következteti, hogy sok lehet a plebános stóláris jövedelme. Persze a szegény jámbor abban a hitben van, hogy a mit a plebánián befizetnek, az mind a plebános illetménye, a templom, temető és káplánok nem kapnak belőle semmit?

F a r s a n g I s t v á n pénztárnok pedig azt mondotta jegyzőkönyvbe, hogy ő az édes apját csak a napokban temettette. Element tehát a plebániára, hogy megtudja, mibe kerül a temetés? De nem találta ott hon a plebánost, hanem Varga Mihály káplán mondotta neki, hogy van 18. 8. 3 és 2 frtos temetés. Ő tehát (bizonyosan az apja iránt való gyengéd kegyeletből?) a három forintos temetést választotta. A miből azt következteti, hogy nagy jövedelem lehet a plebánián. Ezek ellenében azonban Hegyi Antal felmutatta a kanonika vizitációt, a mely világosan tanusítja, hogy a plebános rendes stólája és deputátumai évi 1200, illetve ma már 1680frtban vannak megváltva, melyből azonban az adóbevállásnál levonandó

lakosok, a kik most is ép a szerint igazolták Algyő álláspontját, mint 8 évnek előtte.)*

Az eskütétel, a kihallgatási eljárás és a szemle is a Pecső-foknál történt meg, tehát a helyszínen, mert itt kapták föl a tanuk a következő három kérdést:

1. Vallja meg letett hite után, hol kezdődött az Algyői urbériális nyomásnak Szomolya felé a határa és merre megyen?

2. Azon feyűőszál, mely a Tisza partján, most felállítva lenni látszik, és mely az uradalom által határfának letétetett, micsoda jel volt és volt-e az valaha a kérdéses nyomásnak határa?

3. Hogyan tudja mindezeket?

E világos három kérdésre mind a négy tanu, u. m. a 68 éves és hód-mező-vásárhelyi lakos gyevi Nagy János, valamint a 74 éves Nagy Tamás, a 89 éves Pósa Mihály és az 56 éves Tari Jakab, mindhárom tápéi lakos — röviden felelt és világosan.

(Vége köv.)

három káplán tartására 1200 frt. Rendkívüli stólája pedig oly alacsony fokozattal van megállapítva, hogy abból nem 1700, de 700 frt sem folyhat be.

Felszólalt ez ügyben Keller Lajos mindszenti plebános is, ki csongrádi káplán korában színtén kezelte a plebánia jövedelmeit s így nagyon is jól tudja, mily csekély összeg foly be ott stóla czímen. Azért absurdumnak tartja a Pirokska István állítását.

Szántó Lajos bizottsági tag tehát utasította a vizsgálatot, hogy tartson ez ügyben alaposabb vizsgálatot és a plebános által nyújtandó adatokból állapítsa meg, hogy mekkora összeg irható elő stóláris jövedelem czímen a plebános terhére?

A pénzügyigazgató azonban, habár egyébként megengedte, hogy tülhajtott mérvben van megállapítva Hegyi Antal IV. osztályu adója, kérvényét elutasítottai kérte a bizottság által azon czímen, hogy Hegyi Antal felszólamlását a közszemle bezárása után 15 napra, tehát elkésve adta be. S ezt a javaslatot négy szóval három ellenében a közigazgatási bizottság határozattá is emelte.

Részletesebben közöltük ezen ügy elbírálását, hogy láthassa Csongrád népe, minő állapotok uralkodnak a város közházán? Azok az emberek, kiket a város fizet, hogy örködjenek a nép érdekei fölött, hamis adatokkal tervszerűleg pályáznak a nekik nem tetsző polgárok vagyona, hogy őket boszujok kielégítése végett megkárosíthassák. Mert azt csak minden értelmes ember beláthaja, hogy a papi stóla nem olyan természetű, mint más ipar, vagy kereskedelmi jövedelem, hogy azt szembe szökőleg fokozni lehessen; a mennyiben a plebános végtére sem küldheti ki káplánjait az emberek lebunkózására, hogy ekként stóláris jövedelmeit a temetésekből szaporíthassa.

A pénzügyigazgató előterjesztésére az adóbehajtás körül tapasztalt nagy mérvű muladékosság miatt a közigazgatási bizottság Gémes József szegvári bíró és Orosz János ugyanoda való jegyző ellen a felelősséget kimondotta és megengedte a pénzügyigazgatónak, hogy az állami végrehajtókat a nevezett bíró és jegyző terhére, Szegvárra azonnal kiküldhesse.

A pénzügyigazgató még hasonló eljárás foganatosítását kérte Csongrádon is a bíró és jegyző ellenében. Azonban javaslata ellen felszólalt Hegyi Antal bizottsági tag és figyelmébe ajánlotta a közigazgatási bizottságnak, hogy Csongrád a kolera miatt el volt zárva, a nép nem értékesíthette gyümölcsstermését s így nem csoda, ha az adók rosszul folytak be. Ellenben ha a nép eladhatja borát, reményleni lehet, hogy javulni fog a helyzet.

A közigazgatási bizottság annyiban figyelembe is vette ezen felszólalást, hogy a felelősséget kimondotta ugyan a bíró és jegyző ellenében, de határ időül december 15-ikét tűzte ki oly képen, hogy állami végrehajtókat decz. 15-én tul csak azon esetben küldhet Csongrádra a pénzügyigazgató, ha az adóhátralékok ezen időpontig jelentékenyen nem apadnának.

Érdekében áll tehát a tisztelt adózó közönségnek, hogy a ki csak teheti, bármily keservesen essék is, fizesse adóját, nehogy a kiméletet nem ismerő állami végrehajtók körmei közé jusson.

*) Tanukihallgatási jknyv. de annó 1813. nrm. 4.

Egy inkriminált indítvány.

A Kovács Kálmán algyői segédlelkész ellen szerkesztett panaszlevél azon vádakát is foglalja magában, hogy nevezett lelkész ur Algyő történetén dolgozik és azt nyilvánosságra akarja hozni; meg hogy a tavaszszal egy kérvényt irt az algyői nép nevében Pallavicini örgrófhöz, melyben földet kért a szegény község számára nagyobb haszonbérért, mint a hogy a nagy bérlok bírják.

A földet ugyan nem kaphatták meg, mert első bérösszegért odaadták az uradalom tisztjei azon zsidóknak, kik aláírták a lelkész ur ellen szerkesztett panaszlevelet; hanem azért fölhasználák a dolgot ellene vádképen. a miért Algyő történetében, melyből egy szakaszt „Az első védgát Tápé felé” czimben lapunk is közölte a minapában, az uradalom büneit szellőztetni merészli.

Azon helyzetben vagyunk, hogy az inkriminált jegyzőkönyvi indítványt az alábbiakban szó szerint bemutathatjuk szíves olvasóinknak.

K I V O N A T

Algyő község képviselő testületének 1893. évi április hó 17-én tartott közgyűlésének jegyzőkönyvéből. 16/893.

Kalapis János községi jegyző előterjeszti, hogy Kovács Kálmán képviselő a községi lakosság érdekében indítványt jelentett be, mely szerint nm. örgróf Pallavicini Sándor ur ömagyméltósága az általa megszerkesztett kérvényben megkérdendő volna, hogy a lakosság részére valamely nélkülözhető birtokot örökáron eladni. vagy bérbeadni méltóztatnék, — fölkéri Kovács Kálmánt, hogy a kérvényt a közgyűlésnek mutassa be, illetve olvassa föl.

Kovács Kálmán képviselő a kérvény felolvasása előtt előadja, miszerint a kérvény indítványozására az készítette, hogy mivel a farki réten a Pálffy-Körmendy-Berger-féle bérföldek bérlete rövid idő alatt lejár, illetve azok örök áron eladatni szándékoltnak; és mert a községi lakosságnak valamely örök földre, vagy bérletre fölülte nagy szüksége van, nehogy a már megindult kivándorlás nagyobb mérveket öltönn, s a régi, tiszta magyar község világgá menjen; tekintve, hogy a lakosság örgróf Pallavicini Sándor ur ömagyméltóságához, régi kötelekénél fogva, a legőszintebb tisztelettel és ragaszkodással van s ennél fogva hiszi, hogy kérelme meg fog hallgattatni: az általa ezennel bemutatott és felolvasott kérvényt a közgyűlés által elfogadni s örgróf Pallavicini Sándor ur ö magyméltóságához fölterjeszteni kéri.

V E G Z É S.

A közgyűlés beható megvitatás után a Kovács Kálmán által benyújtott kérvényt egyhangulag magáévá teszi és elfogadja; és megbizsa Harmos Gergely bírót, Kalapis János jegyzőt és Kovács Kálmán képviselőt, hogy a kérvényt örgrót ur ö nagyméltóságához pártoló fölterjesztés iránt Basa Kálmán inspektor urnak küldöttségileg adják át.

Eddig a jegyzőkönyv, melyből megtulhatja a szíves olvasó, hogy Basa Kálmán ur ö nagysága nem ok nélkül Basa! Nagyobb urnak látszik ő az Ur Isteennél, ki azt mondja a szent könyvben: kérjetekek és adatek nektek, keressetekek és talátokek, zörgessetekek és meguyittatek nektek! Hanem Basa Kálmán előtt nem lehet és nem szabad kérni; mert mint Kovács Kálmán esete bizonyítja, a ki a magyar népért kér előtte valamit, felségáértést követ el és pusztulnia kell az uradalom területéről. Ott nincs bér-föld csak a zsidók és árulkodók számára? A magyar nép pedig, ha éhen halni nem akar, ősi hazájából papjával együtt mehet földet keresni Amerikába!

Az ilyen hazafiak megérdemelnék, hogy eltegyék őket spirituszba iutó példán az utókor számára!

Ujdonságok.

NYILATKOZAT.

Tek. Csemegi Antal községi bíró urtól a mult számunkban megjelent nyílt kérdésre rendkívüli érdekes és minden tekintetben megnyugtató választ tettünk, melyet azonban fizikai okok miatt csak jövő számunkban hozhatunk. Együttal kijelentjük,

hogy mivel értesülésünk szerint némely urak a nyílt kérdés értelmi szerzőségével Tek. Szvoboda Ferencz ügyvéd urat gyanúsítgadják, Szvoboda Ferencz urnak arról a nyílt kérdéssel előleges tudomása nem volt és a fenforgó körülmények közt nem is lehetett s mert nem akarnók, hogy hibánk miatt más ártatlanul szenvedjen, azt is köztudomásra hozzuk, hogy ezért a felelősség kizárólag a szerkesztőt terheli.

— Vármegyei közgyűlés lesz december hó 4-én, melyre a szétküldött meghívó így hangzik: »A vármegyei törvényhatósági bizottság folyó évi ősi rendez közgyűlése folyó évi december hó 4-én dél előtt tíz órakor és folytatólag fog megtartatni, mely alkalommal első tárgyal a közigazgatási czélokra, valamint a vármegye tulajdonát képező, szegvári székhelyű (régi megyeház. Szerk.) halaszthatlan helyreállítási költségeinek fedezése végett szükséges pótdók megavazása fog kitűzteni. — Midőn a jelzett közgyűlésre az 1883. évi XV. t. cz. 10. §-a értelmében ez uraságot ezennel meghívni szerencsem van, egyuttal teljes tisztelettel értesitem, hogy a közgyűlés tárgyaitól az értesítés közöltetni fog. Szentes, 1893. nov. 18. Csató Zsigmond s. k., alispán.« — Szószertint közöljük ezen csudálatos meghívót azon furcsaságaért, melynél fogva a közgyűlésnek csak két első, a d o m e l e s r e vonatkozó tárgyat említi föl, a többinek közlését pedig későbbre igéri. Nagyon el lehetnek foglalva a megye urai a megbizottsági tagok pótválasztása körül üzött kortekedésekkel, hogy nem értek rá a tárgysorozatot összeállítani.

— Sima Ferencz gyásza. A megyei ellenzék köztisztviselőiben álló vezérét Isten keze ismét súlyosan látogatta meg. Mig ő Budapesten az országgyűlés vitáiban hatalmasan kivette a maga osztályrészét, ide haza három kedves gyermeke betegedett meg egyszerre roncsló torokgyulladásban, a két éves Pistika, a három és fél éves Kálmánka és az öt éves Bandika. A megrémült szülők távirati értesítés folytán mult szombaton este (november 18-án) Csongrádon át siettek gyermekeik körébe. Kálmánka állapota azonban már ekkor fölülte válságos volt és Sima Ferencz Hock János képviselő társát távirati-

lag szölitotta föl, hogy valamely ügyes gyermekgyógyászt küldjön azonnal családja megmentésére. Hock mult vasárnap délelben személyesen jött le dr. Borsos specialista orvossal, azonban Kálmánkát az alkalmazott orvosi műtéttel sem lehetett már megmenteni. Hétfőn hajnalban 4 órakor a pusztító kórnak áldozatul esett. Temetése, melyen a család csongrádi barátai és tisztelői is részt vettek, kedden dél előtt ment végbe a közönségóriás részvéte mellett. A letört rózsabimbó kis koporsóját szebbnél szebb koszorúk díszítették, melyeketszülői a hozzátartozók és barátai ajánlottak föl emlékének. A minden vigasztalás Istene enyhítse a kesergő szülők mély bánatát, kik alig pár hó alatt már második gyermeküket veszítették el az idén, szívök legnagyobb fájdalmára! A másik két kis beteg szerencsére jobban van és az orvosok reménykedése szerint tul vannak az életveszélyen.

— Övönő választas volt mult szombaton, nov. 18-án dél után 3 órakor Hegyi Antal megyebizottsági kiküldött elnöke alatt, melyen a hölgy iskolaszéki tagok is szép számmal voltak képviselve. Övönőnek a községi, 400 frttal szervezett, övönői állomásra özv. Sztraka Istvánné, Gullay Julianna eddigi, községileg segélyezett magán övönő lett egyhangulag megválasztva, kinek eddig tapasztalt működése teljes biztositókat nyujt arra nézve hogy ezen újállomásán is meg fog felelni a hozzája kötött várakozásnak. Az ő helyére pedig magán övönőnek Farkas Anna kisasszony választott meg nagy többséggel Nagyváradról, ki izraelita vallásu ugyan, de tanulmányait a nagyvárad szürke nénikék tanintézetében végezte kitünősikerrel. Ha működése kielégíti a jogos reményeket, ugy a jövő évben ő is községi övönőnek fog rendszeresített; a mennyiben megengedhetlen állapot volna, hogy egyik övodában ingyenes legyen a kisedek törvény által parancsolt oktatás, a másik helyen pedig a szülők fizessék az övönőt. Hanem épen azért, mert a törvény írja elő az övodátatást, ingyenesnek kell lenni az oktatásnak mindkét intézetben.

Olvasta Ön már ezt a hirdetést?

NE VEGYEN SENKI

karácsonyi ajándékot,

mert mindenki ingyen kap

- egy 50 pompás színes képet tartalmazó és díszes kötésű nagy Magyar történeti albumot,
- egy szépirodalmi könyvet (regény, elbeszélések vagy költemények),
- egy Szabad Szó nagy képes naptárt
- egy 40 színes képet tartalmazó TÖRVÉNYBAKTER című könyvalaku regényt,

a ki

legalább egy negyedévre Budapesten 2.50, Vidéken 3 forinttal bármely naptól fogva a „Szabad Szó”-ra előfizet.

Előfizetések a „Szabad Szó” kiadóhivatalához Budapest, VI., Teréz-körút 41. küldendők.

A „MAGYAR TÖRTÉNETI ALBUM”

a legdíszesebb magyar történeti munka lesz, mely eddig a sajtót elhagyta. Nem kevesebb, mint ötven nagy pompás színes képet fog tartalmazni, melyek a történet legkimagaslóbb és legmagasabb jeleneteit fogják ábrázolni.

A „MAGYAR TÖRTÉNETI ALBUM”

a „Szabad Szó”-hoz hasonló nagy alakban, rendkívül finom vastag papíron, művészi díszítésben fog megjelenni. A képeket kitünő magyar művészek készítik és a mellé csatolt szöveget, Magyarország történetét, egy fényes tollú írónk írta.

Szilber J.-né

könyv-, papir-, író- és rajzszerkesztése, könyvnyomdája, könyvkötészet és a „Tiszavidék” kiadóhivatala

CSONGRADON.

Magyarországban megjelent 1894-ik évi összes

naptárak

megérkeztek és 2 százalékkal olcsóbban kaphatók nálam, mint bárhol másutt

Könyvnyomdamban elvállalok béli- és esketési meghívókat, névjegyeket, tabellák és egyéb, minden e szakba vágó munkák gyors és pontos elkészítését.

Könyvkötészetemet a mai kor igényeinek megfelelő gépekkel és eszközökkel megnagyobbitottam, mi által azon helyzetben vagyok, hogy kötetéseket a legegyszerűbbtől a legdiszesebbig készíthetek.

Egy jó házból való fiu, ki legalább két polgári iskolát is végzett, 6 ftr havi fizetés mellett nyomdász-tanulónak azonnal felvétetik.

UNGHVÁRI PÉTER

FOGORVOSI MŰTERME SZEGEDEN,

uj Mayer-ház, az „Európa” szálloda mellett.

Műfogak és fogsorok 24-48 óra alatt fájdalom nélküli be-tétele. Cautschuk és arany alapon a legszabályosabb kivitelben.

P l o m b i r o z á s o k a legfinomabb jegecz- s laparany-nyal, platinával, ezüsttel, stb.

Fogak tisztítása, mindenféle fog- és szájműtétek.

Rendelési idő: d. e. 9-12., d. u. 2-5 óráig.

Fogműtétek és Cocainnal altató gázzal d. e. 11-12 óráig.

Vidékiek és átutazók

előleges bejelentés esetében tartózkodásuk idejére különös tekintben részesülnek.

2-13

KOVÁCS ÉS MEZEY BUDAPEST ÉS LONDON!

Van szerencsénk ezennel a nagyérdemű közönséget tisztelettel értesíteni, miszerint Csongrad és vidéke részére dus választékú raktárunkat chinai tea-, jamaikai- és brazilai rum-,

VALÓDI FRANCZIA- ÉS MAGYAR COGNAC-ban

BAGOSSY JÓZSEF urnak

tiszteletében helyeztük el. — Raktárunkat a legnagyobb gondal rendertük be, eredeti és kiváló minőségű, eredeti budapesti áraink mellett a legkényesebb igényeket kielégítik.

Szolgáltatmányaink oly jutányosak, hogy a vevőközönség az első kísérlet után csak

KOVÁCS ÉS MEZEY

ozimkével ellátott rumot és teát fog használni.

Felkérjük még a nagyérdemű közönség figyelmét ujonnan megjelent kis árjegyzékünkre, melyben minden egyes faj az ár megjelölése mellett van föltüntetve.

Kérjük, miszerint ezen cikkeinkben beálló szükségleteit fennnevezett üzég-nél tessék beszerezni.

Kitűnő tisztelettel

2-10

KOVÁCS ÉS MEZEY.

© K O V Á C S É S M E Z E Y B U D A P E S T É S L O N D O N ! ©

ESZENCZIÁKAT

rum, cognac, mindeunemít szeszes ita- lok, asztali likörök és különlegessé-gek azonnali elhibázhatatlan elkészíté- sére a legkitűnőbb minőségben szállítok.

Azonfelül ajánlok 80 foku, vegyileg tisztá eczetszenciát kellemes ízű bor- eczet és közönséges eczetek gyártásához. Leírások és használati utasítások ingyen mellékeltemek.

Kiváló eredményért kezeskedek.

Árlapot bérmentve küldök.

POLLÁK KAROLY FÜLÖP

eszenciák-különlegességek gyára

P R A G.

Megbízható ügynökök kerestetnek.

10-50

KNUTH KÁROLY

műszaki irodája és gyára.

Budapest, VII. ker. Szövetség-utca 13 sz.

Elvállal és berendez:

Légszesz és vízvezetékeket.
Szivattyúkat minden célra, visszallító kasokat.
Szivattyú telepeket járgány, légszesz-gőz-és vízmotor hajtással.
Városok, gyárak, kastélyok, lakoházak stb. vízzel való ellátását.
Minden rendű központi fűtések, állami nyilvános és magán épületek részére.

Szellőztetések.
Gőz, köd és zuhany fürdőket.
Szárítókat, bármily célra.
Legjobb rendszerű cöseteket.
Vas és kőagyag cső csatornázásokat.
Gőzfürdő és gőz mosókonyhakat.
Szűrő és fertőtlenítőket.
Természetes légszesztelepeket.
Kőszén és olaj gázgyarakat.

KŐAGYAG CSÖVEK NAGY VÁLASZTÉKBAN RAKTÁRON.

Berendezett telepekről a legjobb elismerések.

Költségvetéseket készséggel készít.

11-18